

Justícia a les bibliotecàries

Va ser tan oportú com emotiu el cinquante aniversari de la Coronació de la Mare de Déu de Montserrat del 1947: la mobilització d'aquells dies, l'any de les repressions polítiques duríssimes contra els militants del PSUC que pugnaven per recuperar una part de la iniciativa política contra el règim de Franco, ha estat considerada com l'inici de la recuperació de la capacitat de resposta en massa a favor de les llibertats de Catalunya. Si no tot, a la vida montserratina, va ser diàfan, pel que fa a les relacions amb el franquisme, és veritat que l'abril del 1947 marcà la fita per a la recuperació de Montserrat com a símbol d'una voluntat patriòtica d'una Catalunya doblement vençuda, el 1939. La data, a més, garanteix que hi haurà relleu generacional, entre els lluitadors a favor de les llibertats: molta gent jove, dels de la lleva del biberó, però fins i tot entre els que eren a la primera adolescència quan va acabar la guerra, apareixen com a membres actius de la mobilització.

He trobat a faltar, tot amb tot, una referència més generosa al paper de moltes de les bibliotecàries de la Xarxa de Biblioteques Populars, iniciades per la Mancomunitat, de la Generalitat després i, finalment, de la Diputació de Barcelona. Basta revisar les actes manuscrites de les biblioteques per comprovar el pes de l'afirmació: els membres de la Comissió Abat Oliba hi van mantenir contactes fermes, per tal de fer ús de les biblioteques a favor de la celebració.

He fet, personalment, aquesta comprovació dels llibres d'Actes i puc certificar el grau d'implicació d'aquelles dones en la preparació dels actes del 47. Com podríem explicar, altrament, afirmacions sobre els molts actes i les moltes conferències que van precedir la celebració de l'abril del 1947?

He de dir, a més, que el responsable de la Xarxa de Biblioteques —i en conservo correspondència personal— donava suport a exposicions monogràfiques sobre Montserrat i autoritzava les conferències. El debat, tal com el recullen els diaris, anava en una altra direcció: si les autoritats suportarien, o no, que les conferències fossin en català. (En molts casos, el «no» era rotund, i el conferenciant es veia obligat a canviar d'idioma.)

Em semblava que s'havia de fer justícia, ni que fos puntualment, a un col·lectiu massa oblidat, a qui hem d'atribuir moltes més aportacions a favor de la resistència cultural catalana. Què van fer, per exemple, a favor de les col·leccions d'historiografia local? Aquesta seria, però, una altra pàgina d'una «oda començada que no puc acabar mai». ◆